

Oversigt over forhandlingsorganer og organisationer på det offentlige arbejdsmarked

FAKTABOKS

JESPER DUE og JØRGEN STEEN MADSEN

Lønmodtagernes forhandlingskarteller

Forhandlingerne om løn og arbejdsvilkår foregår i den offentlige sektor gennem forhandlingskarteller, der opdelt på hovedområder forhandler generelle spørgsmål samlet for alle offentligt ansatte fra top til bund i lønsystemet.

KTO: Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte

På det kommunale og regionale område er lønmodtagerorganisationerne samlet i to forhandlingskarteller – henholdsvis KTO og Sundhedskartellet, der forud for overenskomstforhandlingerne i 2005 brød ud af det samlede fællesskab, som KTO dengang udgjorde.

Tabel 1: KTO's medlemstal fordelt p

Medlemsorganisationer	Antal	Medlemstal pr. 1. januar 2007	Procent	å hovedorganisationsgrupper
<i>KTO:</i>	48	532.017	100%	
I. OAO*	14**	349.358 (13 LO plus DS)	67%	
II. FTF	15	132.783	25%	
III. AC	15	35.031	7%	
IV. LH m.fl.***	4	6.936	1%	

* DKK: Det Kommunale Kartel, LO-sammenslutningen på det hidtidige kommunale og amtslige område, er gået sammen med de statslige LO-organisationer i StK: Statsansattes Kartel, i sammenslutningen OAO: *Offentligt Ansattes Organisation*. I tabellen er alene medtaget de hidtidige DKK-organisationer, der nu udgør OAO's kommunale og regionale forhandlingsområde.

** Af de 14 organisationer er de 13 medlemmer af LO. Den sidste organisation er Dansk Socialrådgiverforening, der har tilhørsforhold i FTF hovedorganisationsmæssigt, men på grund af forhandlingsmæssige bånd til LO-organisationer (HK/Kommunal og SL) forud for OK 2005 valgte at tilslutte sig DKK.

*** Valggruppe IV i KTO dækker udover Ledernes Hovedorganisation enkelte små organisationer, der står uden for hovedorganisationerne.

Sundhedskartellet

Fællesskabet mellem 11 organisationer inden for sundheds- og socialektoren – med sygehusene som hovedområde – har netop rundet de 10 år. Det var dog først med OK 2005, hvor Sundhedskartellet og dets medlemsorganisationer forlod KTO i utilfreds over mulighederne for at varetage medlemmernes interesser, at kartellet blev et operativt forhandlingsorgan.

De 11 medlemsorganisationer organiserer først og fremmest offentligt ansatte med mellemlang uddannelse som fx sygeplejersker, fysioterapeuter og jordemødre. Af de knapt 120.000 medlemmer dækker den største organisation, DSR: Dansk Sygeplejeråd, alene de 75.000 eller tæt på to tredjedele af det samlede medlemstal. Det er da også DSR's formand, Connie Kruckow, der tillige er formand og dermed hovedforhandler for Sundhedskartellet i de selvstændige forhandlinger med KL og RLTN: Regionernes Lønnings- og Takstnævn (Danske Regioner). Hovedorganisationsmæssigt er medlemsorganisationerne i Sundhedskartellet tilknyttet FTF.

CFU: Centralorganisationernes Fællesudvalg

På det statslige område er samarbejdet opbygget med grundlag i centralorganisationerne i det gamle tjenestemandssystem, heraf navnet CFU. Men med inddragelsen af de overenskomstansatte er det fælles forhandlingskartel efterhånden fuldstændigt forandret.

Tabel 2: CFU's medlemstal fordelt på centralorganisationer

Medlemsorganisationer	Antal	Medlemstal	Procent
CFU	3 sammenslutninger	176.000	100%
OAO*	30 forbund	68.000	39%
SKAF:**	-	55.000	31%
(COII 21 forbund m. 35.000 mdl.)	-	-	-
(LC/OC 8 forbund m. 20.000 mdl.)	-	-	-
AC***	10 forbund/grupper	53.000	30%

Kilde: Medlemstal angivet på CFU's hjemmeside.

* OAO: Offentligt Ansattes Organisation er den nye sammenslutning mellem StK og DKK – de to forhandlingskarteller for fortrinsvis LO-organisationer i henholdsvis det statslige og det kommunale/regionale område. I tabellen er her alene medtaget de hidtidige organisationer i StK: Statsansattes Kartel, der nu udgør OAO's statslige forhandlingsområde. Med OAO er skabt et fælles tværgående sekretariat, som også kan bidrage til en styrkelse af koordinationen mellem LO-grupperne på de to hovedområder.

** SKAF: Stats- og Kommunalt Ansattes Forhandlingsfællesskab blev etableret i 2002 som et politisk og ikke mindst administrativt samarbejde mellem de centralorganisationer i staten, hvis medlemsorganisationer i hovedsagen var tilsluttet FTF. Det var på den ene side CO II: Statstjenestemændenes Centralorganisation II (guldsnore-

ne), den traditionelle sammenslutning af tjenestemandorganisationer for funktionærgrupper i etater og ministerier. Det var på den anden side LC: Lærernes Centralorganisation, og OC: Overenskomstansattes Centralorganisation. TOK, det hidtidige fælles organ for LC og OC blev samtidig ophævet. Med SKAF blev skabt et fælles sekretariat for de tre centralorganisationer og dermed gennemført en effektivisering, som også har styrket den politiske koordinering.

*** AC: Akademikernes Centralorganisation, er både hovedorganisation og forhandlingsfællesskab for organisationer med akademisk uddannede medlemmer. Formelt set er AC alene tilsluttet CFU med sine tjenstemandsansatte medlemmer, dvs. ca. 13.000. Men reelt fastsættes de generelle vilkår også for de overenskomstansatte, der er en langt større gruppe. Vi har derfor her medtaget det samlede antal statsansatte AC'ere. I alt har AC 26 medlemsorganisationer, men de små forbund er samlet i grupper, så antallet i forhold til CFU reduceres til 10.

Forhandlingsområderne

Siden overenskomstforhandlingerne i 2005 er der som følge af kommunalreformen sket en række ændringer på opdelingen af det offentlige aftalesystem. Tidligere var der – i det mindste formelt set – i alt seks forhandlingsområder. På den ene side staten og på den anden side KL's område, København og Frederiksberg, amterne samt HS: Hovedstadens Sygehusfællesskab bestående af Rigshospitalet samt hospitalerne i København og på Frederiksberg. Reelt set foregik forhandlingerne dog samlet for kommuner og amter, mens HS fulgte hovedresultaterne her og dermed kun havde en begrænset selvstændighed.

Med kommunalreformen, der trådte i kraft den 1. januar 2007, er HS blevet nedlagt og indgår herefter i det regionale område. Amterne er blevet erstattet af de fem regioner, der i mere begrænset udstrækning end amterne kan beslutte selv.

Det kommunale og regionale område

Når det gælder fordelingen af ansatte på de forskellige hovedområder i den offentlige sektor er det statistisk meget vanskeligt at foretage en opdeling baseret på det faktiske medlemstal – dvs. hoveder. Derimod kan der foretages en opdeling, som bygger på antal fuldtidsbeskæftigede/årsværk. Det er dette talmateriale, som anvendes i forbindelse med beregningerne af overenskomsternes omkostninger.

Tabel 3: Det kommunale og regionale aftalesystem: Antal fuldtidsbeskæftigede fordelt på hovedområder

.	KL	RLTN (Danske Regioner)*	Sum
KTO i alt	406.100 (100,0%)	66.900 (100,0%)	473.000 (100,0%)
OAO	260.400 (64,1%)	48.000 (71,8%)	308.400 (65,2%)
FTF	126.800 (31,2%)	900 (1,3%)	127.700 (27,0%)
AC	17.800 (4,4%)	17.600 (26,3%)	35.400 (7,5%)
LH m.fl.	1.100 (0,3%)	400 (0,6%)	1.500 (0,3%)

-	-	-	-
Sundhedskartellet	23.100 (34%)	44.600 (66%)	67.700 (100%)
-	429.200 (KL samlet)	111.500 (RLTN samlet)	540.700 (KL+RLTN)
KTO	95%	60%	87%
Sundhedskartellet	5%	40%	13%

Kilde: FLD: Der fælleskommunale Løndatakontor, SBG08, 2. version per 1.10.2007 med enkelte justeringer. Med velvillig bistand af KTO.

*RLTN: Det Regionale Lønnings- og Takstnævn er et nyt koordinerende organ for det regionale aftaleområde. RLTN fastsætter mandater, varetager forhandlingerne og godkender aftaler. Sekretariatsmæssigt er det Danske Regioner, der varetager opgaven med formanden for løn- og personaleudvalget (der samtidig er formand for RLTN) samt forhandlingsdirektøren i spidsen. På grund af regionernes særlige status – de kan i modsætning til amterne fx ikke udskrive skatter – er det tidligere fællesnævn blevet afløst af to nævn for henholdsvis regioner og kommuner. Mens det kommunale nævn ligner det hidtidige Kommunale Lønningsnævn, som i hovedsagen overlod beslutningerne til de udøvende organer, KL og Amtsrådsforeningen, er RLTN karakteriseret ved, at den statslige repræsentation har vetoret. Om det reelt vil betyde en begrænsning af Danske Regioners manøvrer muligheder vil kun praksis kunne vise. Men selv om Personalestyrelsen og finansministeren har fremhævet, at varetøret kun vil blive bragt i anvendelse i helt ekstreme tilfælde, er det en væsentlig formel forskel på de to nævn, og det er bl.a. derfor, at det er blevet besluttet, at der ikke som hidtil skal forhandles samlet for det regionale (før: amterne) og det kommunale område.

Det statslige område

Det statslige aftaleområde er igennem en årrække blevet formindsket. Det er bl.a. sket gennem en proces, hvor tidligere etater blev omdannet til statslige selskaber og derefter siden privatiseret. På den måde er hele teleområdet og postvæsenet eksempelvis forsvundet fra det statslige aftaleområde.

Med kommunalreformen per 1. januar 2007 er udviklingen vendt, idet undervisningsområderne under de tidligere amter med gymnasieskolen i spidsen er blevet en del af det statslige område. Der er dog stadig en udvikling på vej, som sandsynligvis i de kommende år igen vil gøre det statslige aftaleområde mindre.

Udviklingen i antallet af ansatte i staten har medført en væsentlig forskydning mellem hovedorganisationsgrupperne/centralorganisationerne. LO-området er blevet stærkt reduceret, mens AC-området er gået tilsvarende frem. Centralorganisationerne for fortrinsvis FTF-organisationer (CO II samt LC og OC, der er samlet i SKAF) har nogenlunde holdt skansen medlemsmæssigt set.

Tabel 4: Det statslige aftalesystem – opgjort i årsværk fordelt på hovedgrupper 1996 – 2007

Område	Årsværk/pct. 1996	Årsværk/pct. 2005	Årsværk/pct. 2007	Ændring i Årsværk 1996-2007
StK/OAO	92.904 (50%)	58.511 (37%)	59.784 (34%)	-33.120 (- 36%)
SKAF (CO II + LC/OC)	53.534 (29%)	52.301 (33%)	55.998 3(2%)	+3.464 (+6%)
AC	36.046 (19%)	43.484 (28%)	55.505 (32%)	+19.459 (+54%)
Andre*	4.315 (2%)	2.970 (2%)	2.874 (2%)	-1.414 (-33%)
I alt	186.169 (100%)	157.265 (100%)	174.161 (100%)	-12.008 (-6%)

Kilde: Forhandlingsdatabasen OK05

og OK08 samt SBG08 (FLD: Det Fælleskommunale Løndatakontor).

* Andre dækker individuelt ansatte, regulativansatte eller ansatte på overenskomster mv. indgået med organisationer uden for centralorganisationerne. I modsætningen til det kommunale område omfatter det ikke LH, som i staten indgår i OAO.

Tallene for 2007 er foreløbige og venligst oplyst af Personalestyrelsen. Udover de hidtidige grupper på det statslige område er medtaget ansatte fra de tidligere amtslige gymnasier, VUC- og SOSU-skoler, der er overflyttet til det statslige område med kommunalreformens ikrafttræden pr. 1.1. 2007. Tallene er her baseret på FLD's særlige beregningsgrundlag, og der kan derfor vise sig mindre afvigelser, når de er indpasset i den statslige statistik.

Hovedforhandlerne

Det statslige område

CFU:	Finansministeriet/Personalestyrelsen:
Sine Sunesen, formand for CFU og AC	Lars Lykke Rasmussen, finansminister
Anders Bondo Christensen, formand for SKAF og LC	Lisbeth Lollike, direktør
Peter Ibsen, næstformand for SKAF og CO II	Carl Erik Johansen, afdelingschef
Flemming Vinther, formand for OAO Stat samt Hærens Konstabel- og Korporalforening	Flemming Christiansen, kontorchef
Ellen Lykkegaard, næstformand for OAO Stat samt formand for 3F's offentlige gruppe	Helene Birgitte Rasmussen, kontorchef

Josephine Fock, CFU sekretær, sekretariatschef for OAO	Søren Rotvig Erichsen, kontorchef
	Klaus Matthiesen, kontorchef

Det kommunale område

KTO:	KL:
Anders Bondo Christensen, formand for KTO, (FTF)	Mads Lebech, formand for KL's Løn- og Personaleudvalg
Sine Sunesen, næstformand KTO (AC)	Kjeld Hansen, næstformand
Dennis Kristensen, FOA (LO)	Peter Bramsnæs, løndirektør
Jacob Bang, FOA (LO)	Lene Møller, afdelingschef
Bodil Otto, HK/Kommunal (LO)	Marianne Brinch-Fischer, kontorchef
Kirsten Nissen, SL (LO)	Johnny Kristensen, kontorchef
Henning Pedersen, BUPL (FTF)	Kent Lassen, kontorchef
Jørgen Mosbæk, Halinspektørforeningen (FTF)	
Jørgen Holst, sekretariatschef	

Sundhedskartellet:	KL:
Connie Kruckow, formand for Kartellet og for DSR	Lene Møller, afdelingschef, forhandlingsleder
Anne Lise Madsen, næstformand for Kartellet og formand for Danske Bioanalytikere, dbio	To repræsentanter uden for chefgruppen
Johnny Kuhr, formand for Danske Fysioterapeuter	
Ghita Parry, formand for Kost& Ernæringsforbundet	
Helle Varming, forhandlingschef	

Det regionale område

KTO:	RLTN (Regionernes Lønnings- og Takstnævn):
Anders Bondo Christensen (FTF)	Kristian Ebbensgaard, formand for RLTN
Dennis Kristensen, FOA (LO)	Johannes Flensted-Jensen, næstformand for RLTN
Karen Stæhr, FOA (LO)	Signe Friberg, forhandlingsdirektør
Bodil Otto, HK/Kommunal (LO)	Tine Holst, kontorchef
Kirsten Nissen, SL (LO)	Ole Lund Jensen, kontorchef

Lisbeth Lintz, FaYL (AC)	Thorkild Rotenberg, kontorchef
Søren Burcharth, DJØF (AC)	Lotte Pedersen, chefrådgiver
	Lars Hansson, direktør for regional udvikling, Region Midtjylland
	Anne Holm, direktør for organisation og HR, Region Sjælland

Sundhedskartellet:	RLTN:
Connie Kruckow, formand for kartellet og for DSR	Kristian Ebbensgaard, formand for RLTN
Anne Lise Madsen, næstformand for Kartellet og formand for Danske Bioanalytikere, dbio	Johannes Flensted-Jensen, næstformand for RLTN
Johnny Kuhr, formand for Danske Fysioterapeuter	Signe Friberg, forhandlingsdirektør
Ghita Parry, formand for Kost& Ernæringsforbundet	Ole Lund Jensen, kontorchef
Helle Varming, forhandlingschef	Tine Holst, kontorchef
	Jan Bülow, chefrådgiver
	Jane Kragelund, sundhedsdirektør, Region Syddanmark
	Lars Mathiesen, social- og HR-direktør, Region Nordjylland

Jesper Due og Jørgen Steen Madsen er professorer og arbejdsmarkedsforskere ved forskningscenteret FAOS, Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

FAOS
18.01.08